

PRENUMERATA WYNOSI:

w Kaliszu miesięcznie . . . 2 zł. 50 gr.
z odroczeniem do domu . . . 2 zł. —
na prowizji z przesyłką
pocztową 2 zł. 50 gr.
zagranicą 6 zł. —
Cena pojedynczego egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na
stronie 1, 2 i 3 gr. 10.
Nekrologi gr. 10, swyżajac gr. 5.
ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI,
Kalisz, Al. Górska 1. Tel. 36 91.
Otwarta od 9 do 7 wieczorem.

Nr. 138 (8366)

Sobota, dnia 19 czerwca 1926 r.

Rok XXXIV.

Prezydent Rzplitej ustąpi jeśli Konstytucja nie będzie zmieniona.

WARSZAWA, 18. Jak donosi „Przegląd Węcz.” w kuluarach sejmowych kursuje dzisiaj pogłoska, że w razie nieprzyjęcia projektów rządowych u-

staw o zmianę Konstytucji, p. Prezydent Rzeczypospolitej ma zamiar ustąpić ze swego stanowiska.

Zmiany i uzupełnienia w konstytucji zostały uchwalone przez Radę Ministrów w ostatecznej redakcji.

WARSZAWA, 18. Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów przyjęty został projekt ustawy zmieniającej i uzupełniającej konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 roku (Dz. Ust. Rz. Polsk. nr. 44, poz. 267):

Artykuł I.

Art. 25 ustawy z dnia 17 marca 1925 r. (Dz. Ust. Rz. Polsk. nr. 44 poz. 267) ulega następującym zmianom:

1) W ustępie drugim wyrazy „w październiku” zastąpione zostają wyrazami „we wrześniu”.

2) w ustępie trzecim wyrazy końcowe „a winien to uczynić na żądanie jednej trzeciej ogólnej liczby posłów w ciągu dwóch tygodni” zastępuje się wyrazami „a na żądanie bezwzględnej większości ustawowej liczby posłów winien to uczynić w ciągu 30 dni”.

3) ustęp ostatni otrzymuje brzmienie następujące:

„Sejm zwołany we wrześniu na sesję zwyczajną będzie zamknięty po upływie 4-ch miesięcy od dnia złożenia przez rząd sejmowi projektu budżetu. Jeśli w ciągu tego czasu budżet państwa nie będzie uchwalony, projekt budżetu uzyskuje moc ustawy i będzie ogłoszony w „Dzienniku Ustaw” jako rozporządzenie Prezydenta Rzplitej.

Artykuł II.

Art. 26 ustawy z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. Polsk. nr. 44, poz. 267) otrzymuje brzmienie następujące:

„Prezydent Rzplitej rozwiązuje sejm i senat wskutek uchwały sejmu i senatu, powziętej większością dwóch trzecich głosów obecności połowy ustawowej liczby posłów względnie senatorów”.

Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać sejm i senat na wniosek Rady ministrów.

Orędzie, rozwiązujące sejm i senat podpisuje prócz prezydenta Rzplitej, prezes rady ministrów i wszyscy ministrowie.

Wybory odbędą się w ciągu 120 dni od dnia rozwiązania. Termin ich będzie oznaczony w orędziu Prezydenta Rzplitej o rozwiązaniu sejmu i senatu.

Artykuł III.

W art. 35 ustawy z dnia 17 marca 1921 roku (Dz. Ust. Rz. Pol. nr. 44, poz. 267) dodaje się następujący ustęp końcowy:

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Ministrów.

WARSZAWA, 18. Dzisiaj o godzinie 1 odbędzie się nadzwyczajne posiedzenie Rady ministrów w gmachu prezydium Rady pod przewodnictwem Premiera Bartela. Na porządku dziennym załatwie nie dalszych punktów wczorajszego posiedzenia Rady ministrów.

Marszałek Rataj ustępuje.

WARSZAWA, 18. U p. Marsz. Sejmu Rataja zjawia się wczoraj rano delegacja zarządu głównego „Piasta” w osobach posłów Gruszki, Kiernika i Ruśnika i wyraziła w imieniu stronnictwa życzenie, aby p. Rataj stanowczo odstąpił od zamiaru rezygnacji ze swego stanowiska. Równocześnie delegacja poinformowała Marszałka o przebiegu wczorajszych obrad zarządu głównego stronnictwa „Piasta”.

Jak słychać, w tej samej sprawie nadesłał list do Marszałka Rataja p. Witos.

Według wiadomości, zasięgniętych w kolach zbliżonych do „Piasta”, Marszałek Rataj nie ma

„Prezydent Rzplitej może w ciągu 30 dni po otrzymaniu uchwalonej ustawy zażądać w umotywowanym orędziu ponownego jej rozpatrzenia. Jeżeli sejm wróconą ustawę ponownie uchwał bez zmian bezwzględną większością ustawowej liczby posłów — Prezydent Rzplitej zarządzi jej ogłoszenie.

Artykuł IV.

Jako art. 38 ustawy wprowadza się postanowienie następujące:

Prezydent Rzplitej władny jest w czasie, gdy sejm i senat są rozwiązane (art. 26) lub gdy mandaty posłów i senatorów wygasły (art. 11) aż do chwili ponownego zebrania się sejmu i senatu.

Wydawać rozporządzenia z mocą ustaw w przedmiocie zastrzeżonym w ustawodawstwie.

Rozporządzenia te nie mogą dotyczyć zmian konstytucji. Ustawa szczegółowa może upoważnić Prezydenta Rzplitej do wydawania takich rozporządzeń w czasie, gdy sejm jest zamknięty (art. 25). Rozporządzenia te będą wydawane z powołaniem się na niniejszy artykuł konstytucji na wniosek rady ministrów i podpisane przez Prezydenta Rzplitej, prezesa rady ministrów i wszystkich ministrów, oraz ogłoszone w „Dzienniku Ustaw”.

W rozporządzeniu wydanym na zasadzie ustawy poszczególnej należy nadto powołać się na tę ustawę.

Rozporządzenie, wydane na zasadzie niniejszego artykułu traci moc obowiązującą, jeśli go nie złożono sejmowi w ciągu 15 dni po ponownym zebraniu się sejmu.

Artykuł V.

Sesja zwyczajna bieżąca będzie zamknięta w dniu 10 lipca 1926 roku ze skutkiem prawnym, przewidzianym w art. pierwszym, pkt 3 niniejszej ustawy. Na czas do 31 grudnia 1927 r. upoważnia się Prezydenta Rzplitej do wydawania rozporządzeń na zasadzie art. 38 konstytucji, gdy sejm jest zamknięty.

Artykuł VI.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się prezesowi rady ministrów i wszystkim ministrom.

Artykuł VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

zamiaru zmienić swojego postanowienia rezygnacji. O godzinie 12 w południe rozpoczęły się obrady klubu parlamentarnego stronnictwa „Piast”, na których delegaci składają sprawozdanie ze swej konferencji z Marsz. Ratajem.

Natychniaścowego rozwiązania Sejmu domaga się klub „Wyzwolenia”.

WARSZAWA, 18. Marszałek Rataj przyjął wczoraj rano wiceprezesa „Wyzwolenia” posła Putka, który mu zakomunikował o uchwale klubu, domagającej się natychmiastowego rozwiązania Sejmu.

Marszałek Rataj zapewnił dr. Putka, że wniosek ten postawi na porządku dziennym piątkowego posiedzenia Sejmu. Poza tym rozmowa dotyczyła wczorajszych uchwał zarówno klubu „Wyzwolenia” jak i komisji porozumiewawczej stronnictw w sprawie samorządu.

Wojewoda Raczkiewicz przyjechał do Warszawy

WARSZAWA, 18. Przyjechał wczoraj do Warszawy wojewoda wileński, b. minister spraw

wewnętrznych, p. Raczkiewicz. Wojewoda będzie dziś w godzinach popołudniowych przyjęty przez ministra spraw wewnętrznych, gen. Młodzianowskiego, z którym ma odbyć dłuższą konferencję. P. Raczkiewicz udaje się następnie na urlop wypoczynkowy. W Wilnie będzie go zastępował wice-woj. p. Malinowski.

Briand tworzy nowy rząd.

PARYŻ, 18. Wczoraj po konferencji u prezydenta Doumergue'a Briand oświadczył dziennikarzom, że przyjął misję tworzenia nowego gabinetu francuskiego, nie chcąc się uchylać od tego obowiązku w tak ciężkiej dla kraju chwili. Briand będzie się starał stworzyć gabinet koncentracji narodowej, aby całą siłą zdążyć do sanacji faluty francuskiej.

Poincare i Herriot w nowym rządzie Brianda.

PARYŻ, 18. Wczorajsza prasa poranna zawiera wiadomości o usiłowaniu Brianda stworzenia gabinetu, opierającego się na większości od socjalistycznych radykałów do prawicy, t.j. od Herriota do Poincarego. Dzienniki bardzo sceptycznie oceniają możliwość powodzenia tej próby.

Z informacji poszczególnych dzienników zasługuje na uwagę wiadomość „Quotidien”, według której Briand uzależnił utworzenie przez siebie gabinetu od osobistego udziału w tym gabinetcie zarówno Herriota, jak i Poincarego.

Londyńska wizyta Doumergue'a odłożona.

LONDYN, 18. Wizyta londyńska prezydenta republiki francuskiej Doumergue'a odłożona została na czas nieokreślony. Tłumaczy się to przesileniem we Francji.

Walka o kina.

WARSZAWA, 18. Premier Bartel przyjął wczoraj na audjencji prezydium miasta Warszawy, z prezydentem miasta, p. Jabłońskim na czele w związku z zatargiem kinowym i zarządzeniem w tej sprawie ministra Młodzianowskiego.

Marszałek Rataj złoży rezygnację.

WARSZAWA, 18. Marszałek Rataj przyjął wczoraj przedstawicieli stronnictwa chłopskiego pp.: Walerona i Polskiewicza i oświadczył im, że zwołuje sejm na wtorek, 22 b m, w porozumieniu z rządem. Na posiedzeniu tem minister Klarnier przedstawi wyjaśnienie do prowizorium budżetowego na 3 miesiące.

Marszałek zakomunikował także o stanowisku rządu w sprawie zmiany konstytucji. Przedstawiciele stronnictwa chłopskiego oświadczyli, że będą głosować za rozszerzeniem praw prezydenta i rozwiązaniem izby, natomiast co do przyznania prezydentowi prawa weta nie mogą popierać stanowiska rządowego.

Stronnictwo chłopskie domaga się: 1) rozwiązania izby, tak aby wybory odbyły się w listopadzie lub grudniu, 2) reformy socjalnej i 3) wykonania reformy rolnej.

Na zakończenie marszałek Rataj oświadczył posłom, że ze względu na stan zdrowia zamierza złożyć ciężką godność marszałka.

Podwyższenie wszystkich podatków o 10 proc. od 1 lipca.

WARSZAWA, 18. Do łaski marszałkowskiej wpłynął wczoraj projekt uzupełniający prowizorium budżetowe za maj i czerwiec i projekt nowego prowizorium na czas do 1 lipca do 30 września. Nowy projekt przewiduje zwiększenie kredytów uzupełniających o 3 miliony zgorą, a także zwiększenie kredytów na Min. S. Z. ze względu na wzrost kursu walut zagranicznych.

Ogólne prowizorium zamknięto za 3 miesiące sumą 457.843.959 zł. (wydatki). Artykuł 5-ty prowizorium upoważnia ministra do wprowadzenia 10-procentowego nadzwyczajnego dodatku do płaconych od 1 lipca podatków: bezpośredniego, pośredniego, stemplowego, spadkowego i darowizn.

Czy Czechosłowacja wystąpi z Rady Cigi.

LONDYN, 18. W uwagach poświęconych konferencji Malej Eententy prasa angielska przewiduje

Z wędrówki po szerokim świecie.

Z Polski do Danji. — Życie i ruch w Kopenhadze. — U brzegów Finlandji. — Osobliwość Helsingforsu. — Oświata i handel Finlandji. — Trzeźwość obywateli.

Jechać do Danji z Polski jest dziś kwestją nie łatwą przy obecnym niskim kursie naszego złota. Jednak ruch podróżnych, jadących do tego ciekawego kraju jest — trzeba przyznać — dość żywy.

Kopenhaga... Na rynku morze reklamy, świetnej. Przez dość wąskie ulice pędzą szeregi samochodów. Wydaje się, jakoby Ford zdobył zupełnie ten kraj, gdyż nje widzi się prawie żadnych innych wozów. Po największej części właściciele samochodów sami powożą swemi wchikułami. Fjaków nie widać zupełnie, również nie używa się koni do wożenia ciężarów. W Kopenhadze rządzi motor, a kto nie posiada własnego samochodu, jest przynajmniej właścicielem roweru. Przed wielkimi składowymi stoją tuziny rowerów, dzieci jadą rowerem do szkoły, młode damy wracają z biura na kole do domu, aby znów pojechać na kole do teatru i oddać je garderobianej. Całe kolonje kolarzy przeciągają przez miasto zwykle parami, gdyż Kopenhaga jest miastem zakochanych.

Składy, teatry, kina przepelnione. Każdy hotel ma swój five o'clock tea, przy której się tańczy. Szal taneczny doszedł do tego stopnia, że tańczy się w restauracjach między miesem a rybą. Słysz się tam najnowsze amerykańskie „szlagiery” z tanecznymi wkładkami amerykańskich tanecznic. Również występuje część damulek, które mają naprawdę szaty, na sobie, ale w tak skromnej ilości, że wnosząc z tego, Danja byłaby, najoszczęd-

niejszym krajem pod słońcem.

Wszystko jest naogół droższe niż w Polsce. Bardzo wykwintny hotel z kąpielą kosztuje około 20 koron. Dobry obiad w eleganckiej restauracji 5-7 koron, ale o wielkości porcji daje pojęcie fakt że jako jedno z dań otrzymuje się pół homara. Ceny towarów importowanych wahają się w granicach cen polskich.

Ulica w Kopenhadze przedstawia specjalne oblicze, nieznanne Polsce. Żyje ona szybciej, z większym temperamentem i pośpiechem, niż ulice wielu miast europejskich. Ma ona do pewnego stopnia angielski charakter, co jeszcze podnosi angielski mundur policjanta. Wogóle wjeje tam angielski wiatr. Na wszystkich rogach ulic widziany, angielskie książki i gazety.

Kopenhaga jest miastem zamków, w Chrystianborgu w pośrodku miasta mieści się rząd i parlament. Są tam skoncentrowane wszystkie ministerja. Danja nie potrzebuje bowiem dużo urzędników. W Amaljenborgu, który składa się z sześciu pałaców mieszka król. Przed bramą pełnią straż grenadierzy z karabinami, z obdrzniętą czapką futrzaną na głowie. Z muzyką przeciąga straż... Półoficer wydaje komendę... zmiana wart... sto kroków dalej w porcie ryczą syreny okrętów...

Po pełnej wrażeń podróży zawijamy do stolicy i portu Finlandji, miasta Helsingfors. Wszystkie przystanie zapelnione statkami.

Miasto Helsingfors położone jest bardzo uroczo. Posiada dwie obwarowane i bezpieczne przystanie, proste i szerokie ulice oraz wiele monumentalnych gmachów, wśród których wyróżnia się dawny pałac carski, uniwersytet, piękny stylowy kościół luterski św. Mikołaja, cerkiew rosyjska, „Ateneum” z galerją obrazów, teatr, opera, archiwum państwowe i t. d.! Nadto posiada Helsing-

fors zoologiczne i botaniczne muzeum, politechnikę, bibliotekę z 300.000 dziełami, obserwatorium, ogród botaniczny, wiele wyższych i niższych zakładów naukowych i instytucji publicznych.

Teatry znajdują się w kwitującym stanie, rzadko których z istniejących trzech teatrów w Helsingforsie wykazuje kiedy deficyt. Publiczność bowiem tłumnie uczęszcza na przedstawienia.

Dla obcego przybysza, który spodziewał się spotkać tu polarne niedźwiedzie i wieczny śnieg, Finlandja zachowuje wiele niespodzianek.

We wszystkich dziedzinach panuje tu ruch nie bywały. Czy to w literaturze, czy w prasie, czy w sztuce, wszędzie młody siły tworzą nowe życie. W tem małym państewku istnieją aż cztery wielkie towarzystwa wydawnicze. Każde z nich wydaje na gwiazdkę conajmniej sto nowych dzieł. Należy też zaznaczyć, że Finlandja posiada bardzo rozgałęzioną prasę. Najmniejsze miasteczko posiada conajmniej trzy pisma codzienne. Jest to zapewne skutek podziału ludności na liczne partje polityczne. Poza tem wychodzi mnóstwo tygodników i miesięczników, a większość pism posiada własne i wygodne domy.

Handel fiński wypełnia z każdym dniem nie-dobory z czasów wojennych. Finlandja wywozi duże ilości drzewa, celulozy i papieru do Anglii. Szwecja otrzymuje masło, mięso i ser. Ostatnio za czeli Finlandczycy produkować skóry, zapalki, mydła, zabawki i naczynia emaljowane. Za to import znajduje się w pierwszym rzędzie w rękach Niemców, a następnie Anglików.

Mieszkańcy Finlandji są narodem pracowitym i trzeźwym. W kraju istnieją obostrzenia alkoholowe i trudno tam o wódkę. Nie pijąc wódki Finlandczycy zachowują też większą, niż gdziein-dziej czystość obyczajów.

L. Wik.

Z powodu wyjazdu jest do odstąpienia

4 pokojowe mieszkanie słoneczne z wygodami.

Wiadomość na miejscu, plac Kilińskiego, skład apteczny F. Pawłowski. 765

Stancja

DLA UCZNI,
pokoje słoneczne, kuchnia
dobra, opieka zapewniona.
Nowy Rynek 14, m. 3.
740

Do sprzedania

DWA DOMY

w Uniejowie, pow. Turecki

oraz
mały ogród owocowy
cena 22.000 zł.

Bliższa wiadomość: Emil Janot, Karolew-Nowy, gm. Marchwacz, pocz. Opatówek. 787

CHCESZ SIĘ UCZYĆ?
napisz: Do „Kancelarii Kursów GRACJANA PYRKA”, Warszawa, Świętokrzyska 17, a wysłane Ci będą DARMO odnośne wskazówki i rady. 223

OGŁOSZENIE.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu, zamieszkały w mieście Błaszki, powiatu Kaliskiego, na zasadzie art. 1030 U. P. C. i klauzuli Sędziego Pokoju w Błaszki z dnia 19, 21, 22 maja 1926 r. za № 64, 65, 67 i 68/26 ogłasza, iż w dniu 5 lipca 1926 r. o godzinie 10 rano w Błaszki przed Magistratem będzie sprzedawany, w drodze publicznej licytacji, majątek ruchomy należący do Mordki Lewenthala, składający się z maszyny do szycia na zaspokojenie długu Banku Spółdzielczego w Błaszki i innych.

Podlegający sprzedaży majątek oszacowany jest na zł. 600 i takowy obeerzeć można na miejscu w dniu licytacji.

Błaszki, dn. 15 czerwca 1926 r.

784 P. o. Komornik Sądowy (—) W. Tešiorowski.

Ornaty, kapy, chorągwie, stuły, sztandary kościelne i dla stowarzyszeń it.p.

rzeczy w zakresie haftów kolorami, złotem, srebrem i biały haft wykonywa artystycznie i tanio Przytułek Sierot „Opatrzności Boskiej” w Kaliszu, przy ulicy Skarszewskiej № 4. 313

SKŁAD MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH „GAZETY KALISKIEJ”

SP. Z OGR. ODP.

POLECA:

Wielki wybór papeterji wiedeńskiej i krajowej w ozdobnych pudełkach od 3 zł.

i kopertach 10x10 — od 1 zł.

Kalamarze ozdobne.

Pióra wieczne oryginalne „Osmia”, „Penkala” i inne — od 5 zł.

Bilety wizytowe.

Garnitury piśmienne.

Ołówki automatyczne, Böhlera, Komio, Penkala, teczki do papierów, notesy, portfele, i scyzoryki.

Kalendarze wieczne, ścienne, terminowe i inne. Gustowne kosze do papierów.

Ramki wszelkich formatów do fotografii od 60 g. sz.

Albumy do pocztówek, fotografii i poezji.

Akwarele, kredki w pudełkach na sztuki.

Książki handlowe do buchalterji podwójnej i amerykańskiej.

Wielki wybór pocztówek malarzy polskich, galerja drezdeńska, salon paryski, oryginalne egipskie i francuskie.